

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2003 m. gruodžio 24 d. nutarimu Nr. 1688
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2018 m. _____ d. nutarimo Nr. _____
redakcija)

VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJŲ IR JŲ TAIKymo TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų ir jų taikymo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) reglamentuojamos valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos, reikalavimai asmens valstybinės kalbos mokėjimui ir šių kategorijų taikymas.

2. Valstybinės kalbos mokėjimo kategorija skirta kalbos vartotojo valstybinės kalbos mokėjimui įvertinti. Nustatant kalbos mokėjimo kategoriją vadovaujamosi funkciškai orientuotos kalbos mokymo(si) turinio aprašais („Pusiaukelė“, „Slenkstis“ ir „Aukštuma“), atitinkančiais Europos Tarybos A2, B1 ir B2 kalbos mokėjimo lygius ir bendrą suaugusiųjų mokymo(si) bei vertinimo sistemą (toliau – aprašai), ir šiuo Aprašu.

II SKYRIUS VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJOS IR REIKALAVIMAI ASMENS VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMUI

3. Nustatomos trys valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos (žemiausia – pirmoji, aukščiausia – trečioji):

3.1. pirmoji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija – kalbos mokėjimo lygis, atitinkantis aprašo „Pusiaukelė“ lygį, kuris parodo, kad asmuo supranta trumpus, aiškios sandaros sakytinius ir rašytinius tekstus įprastomis kasdienio gyvenimo temomis, geba kalbėti apie konkrečius žinomus dalykus, geba pildyti tipinių dokumentų formas, rašyti neoficialius trumpus tekstus (pavyzdžiui, skelbimus, laiškėlius), taip pat geba suprasti sakytinį ir rašytinį tekstą maždaug iš 900–1000 žodžių susidedančio bazinio žodyno, naudotis mažiausiu pareigų terminijos kiekiu;

3.2. antroji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija – kalbos mokėjimo lygis, atitinkantis aprašo „Slenkstis“ lygį, kuris parodo, kad asmuo supranta sakytinius ir rašytinius tekstus žinomomis temomis, geba kalbėti įvairiomis kasdienio gyvenimo ir darbo temomis, apibūdinti patirtį, įvykius, nusakyti priežastis, geba pildyti tipinių dokumentų formas, rašyti trumpus tekstus kasdienio gyvenimo ir darbo temomis, taip pat geba suprasti sakytinę kalbą, rašytinį tekstą ir bendrauti valstybine kalba maždaug iš 1800–2000 žodžių susidedančio bazinio žodyno ir pareigų terminijos;

3.3. trečioji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija – kalbos mokėjimo lygis, atitinkantis aprašo „Aukštuma“ lygį, kuris parodo, kad asmuo supranta ilgus sudėtingus sakytinius ir rašytinius tekstus konkrečiomis ir abstrakčiomis temomis, geba laisvai kalbėti įvairiomis temomis, paaiškinti požiūrius ir nuomones, geba rengti oficialius dokumentus ir juos tvarkyti, aiškiai ir taisyklingai dėstyti mintis raštu.

III SKYRIUS

VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJŲ TAIKYMAS

4. Pirmoji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija taikoma paslaugų teikimo, gamybos, prekybos, transporto ir kitų sričių darbuotojams, jeigu jie darbo reikalais turi bendrauti su asmenimis ir (ar) pildyti tipinių dokumentų formas (vairuotojai, rūbininkai, padavėjai, pardavėjai ir kiti prekybos darbuotojai, kiti ūkines ar technines funkcijas atliekantys darbuotojai ir panašiai).

5. Antroji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija taikoma švietimo, kultūros, sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir kitų sričių darbuotojams, valstybės tarnautojams, kurių pareigybės priskirtos B ir C lygiams, jeigu jie darbo reikalais turi nuolat bendrauti su asmenimis ir (ar) pildyti tipinių dokumentų formas (išskyrus mokytojus, ugdančius valstybine kalba).

6. Trečioji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija taikoma valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių ir organizacijų vadovams, pareigūnams, valstybės tarnautojams, kurių pareigybės priskirtos A lygiui, valstybine kalba ugdančioms mokytojoms, aviacijos specialistams, užtikrinantiems skrydžių saugą (skrydžių vadovams ir orlaivių įguloms), jūrų ir vidaus vandens transporto specialistams, atsakingiems už krovinių ar keleivių ir bagažo vežimą (laivų, vežančių keleivius ir (ar) krovinius į (iš) Lietuvos Respublikos jūrų uostus (uostų), kapitonams arba bent vienam iš tokių laivų kapitonų padėjėjų, uostų kapitonams, locmanams), ir panašiai.

7. Įgijusiais trečiąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją laikomi asmenys:

7.1. įgiję pagrindinį, vidurinį, aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, arba specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą lietuvių kalba;

7.2. įgiję Lietuvos Respublikoje vidurinį išsilavinimą tautinės mažumos kalba 1991 metais ar vėliau;

7.3. Lietuvos Respublikoje baigę užsienio valstybių ar tarptautinių organizacijų švietimo programas, jeigu buvo mokoma valstybinės kalbos;

7.4. įgiję vidurinį išsilavinimą užsienyje veikiančioje švietimo įstaigoje, jeigu buvo mokomasi lietuvių kalba arba mokoma lietuvių kalbos;

7.5. išlaikę mokyklos baigimo ar brandos egzaminą, įrodantį valstybinės kalbos mokėjimą.

8. Asmenys, baigę pagrindinio profesinio mokymo įstaigų II pakopos grupes ne lietuvių mokomąja kalba, laikomi įgijusiais antrąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją.

9. Asmenims, kurie Lietuvos Respublikos asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo nustatyta tvarka pripažinti nukentėjusiais nuo okupacijų, valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos netaikomos vienerius metus nuo jų grįžimo į Lietuvos Respubliką dienos.
